Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля"
Шевченко.

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь,

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Число 28 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 22-го Августа 1894. | ГОДЪ II

ВЪ ЯКОМЪ ЧАСѢ ЖІЕМО?

Нынѣшный XIX вѣкъ, въ котрôмъ мы жіемо, называєть ся вѣкомъ поступу, освѣты, електрики и пары; вѣкомъ великихъ вынайдень на полю механики, огромного прогресу на полю науки, штуки и т. д.

До тыхъ шумныхъ назвъ можна ще додати и отъ сю: нынѣшный вѣкъ, при своимъ схилку, есть вѣкомъ нужды, голоду, самоубійства, завзятой борбы о истноване.

На початку сего столѣтія ученй люде шукали причины за для котрой люцкôсть терпить нужду и голодъ, а пару сотъ тысячъ упливає въ добрѣ, – осудили же цѣла бѣда походить зъ формы правлѣня. Тодѣ почали ся революціи и де куда удалось обвалити монархію а установити республику.

Але нынѣ пôзнали ся що причина зла не тамъ; – бо такъ въ самодержавнôмъ краю, якъ въ конституційной державѣ и въ найвôльнѣйшой республицѣ, та сама бѣда гостить въ вогкôмъ закутку робôтника и въ курной хатѣ хлѣбороба.

Всѣ видять, всѣ знають, що устрôй и ладъ нынѣшной суспôльности не есть для всѣхъ добрый тôлько для поодинокихъ, и що бѣда и голодъ даесь чути якъ найбôльше въ теперѣшной добѣ але якъ тому зарадити, на то суть розмаитй пляны.

Однй кажуть: що тодѣ буде гараздъ на свѣтѣ, якъ не буде нѣ цѣсара, нѣ короля, нѣ богача міліонера, але земля буде власностію всѣхъ и кождый буде мати свою назначену роботу, за котру однакову буде мати платню ни бôльше ни меньше.

Другй кажуть такъ: тодѣ буде добре на свѣтѣ, якъ цѣлый свѣтъ буде якъ одна родина; кождый буде робити а гроши буде давати до вспôльной касы. Тіи що будуть касіерами, будуть давати що дня ѣсти кождому-кôлько му до житя треба.

Якъ видно се суть дурнй мріи божевôльныхъ людей и тіи мріи нѣколи не будуть переведенй въ дѣло.

Дальше, були и суть до нынѣ таки ученй, котрй кажуть: тогда на свѣтѣ буде лекше, якъ меньше буде людей, а щобъ меньше було людей треба перешкодити щобъ такъ много не родилось на свѣть.

Але такихъ мудрагелѣвъ природа не слухає и дальше дѣлає пôсля свого неодмѣнного права.

Щобъ разъ прогнати бѣду и розвязати робôтниче пытане, кажуть деякотрй особы: треба щобъ правительство взяло въ свои руки всѣ фабрики, або ограничило взрôстъ капиталу въ рукахъ поодинокихъ осôбъ.

Наконець иншй и то бôльша часть ученыхъ въ справѣ суспôльно-економичнôмъ дають свôй судъ взглядно робôтничого пытаня такій: Тодѣ доля робôтничой клясы полѣпшилабъ ся, наколи булабъ рôвновага мѣжь продукційною силою и капиталомъ, або щобъ була справедливôсть и платня робôтника ôдповѣдна була его тяжкой працѣ.

И мы кажемо що тодѣ хоть въ части булобъ меньше бѣды яка панує мѣжъ робôтниками; але коли до того прійде – не знати – часъ покаже и протоє переходимо приглянутись той справѣ зъ иншого боку и укажемо спосôбъ, въ якій можна на певно усунути хоть въ сотной части бѣду и голодъ зъ робôтничой хаты.

Мы кажемо смѣло: же крôмъ головныхъ причинъ нужды и бѣды, котрыхъ робôтникъ ще до днесь усунути не може, хоть и якъ завзято бореть ся, есть самъ робôтникъ причиною хоть въ части своей власной нужды на коли піе надъ мѣру.

Сли возьмемо добре на розвагу, то переконаємо ся о той правдѣ.

Кôлько то сотокъ робôтникôвъ можна подибати котрѣ маючи роботу и платню, хотяй правда не таку, яка повинна бути — приходять на пейду до дому безъ цента? Де подѣлись гроши? въ сальонѣ. Взявши пейду вступивъ нашъ робôтникъ заплатити старый довгъ; тамъ здибавъ ся зъ знакомыми и нужь гостити ся. Ще було пару долярôвъ въ кишенѣ–тай десь и та згубивъ.

Кôлько то есть такихъ робôтникôвъ що и половину принесе до дому зъ тыхъ грошей що заробивъ?

Кôлько такихъ знайдешь що черезъ піяньство стратили роботу?

Чи се не причиняєсь до побôльшеня нужды и бѣды робôтничой клясы? Чи тутъ робôтникъ, черезъ на дмѣрне уживане упиваючихъ напоивъ, не кидаєсь самъ въ обятія бѣды, недостатку, голоду и роспуки? Чи ôнъ черезъ свое марнотравство не примушує своихъ дѣтей и жену умерати голодовою смертію? Тую причину нужды можуть робôтники сами усунути, бо въ ихъ силѣ, а увидять що уже меньшу будуть зносити бѣду, голодъ и холодъ не такъ тяженько буде докучати ихъ родинѣ. Що тутъ було сказано въ загалѣ до робôтникôвъ, ôдносить ся просто до нашихъ рускихъ тутъ робочихъ.

Кôлько то нашихъ людей ходить безъ роботы, котру они черезъ піяньство стратили? Правда, нынѣ есть богато и такъ безъ працѣ, що не можуть знайти, бо тяжки часы и они тому не виноватй. Колько есть такихъ що вѣчно роблять тôлько на сальоны? Слибъ такій зробивъ собѣ порахунокъ на що выдавъ свôй центъ, то на жите буде якихъ 15 дол. а на пропите 25 дол. Чи такъ можна чогось доробитись?

Тутъ въ Америцѣ такъ католицкой вѣры, якъ и протесаньской, зъорганізованй суть братства тверезости або встримезливости. Такй братства мають по 25.000 членôвъ зъ самыхъ робôтникôвъ и до нихъ такъ смѣло уже бѣда не заглядає.

Особливо въ нѣнѣшнôмъ часѣ, громадно горнуть ся робôтники до тыхъ братствъ.

Такихъ братствъ и намъ конечно потреба, сли кто хоче мати якійсь центъ въ чорной годинѣ безроботя або стрейкôвъ. Се булобъ дуже а дуже хосенне для нашого робочого люду, слибъ при кождой церкви було таке братство тверезости або встримезливости. Не робѣмъ ся святыми и не кажѣмъ: же нашь нарôдъ не тратить гроша на піятику – себъ була велика ложь. Де куда є такій звычай мѣжь нашими людьми, що цѣлый туждень буде ѣсти ham-balon-y абы мавъ бôльше на піятику и на се дає таку причину: „Тутъ въ Америцѣ не ма ничъ такого смачного якъ въ краю и не можь ѣсти." А пиво, горѣвка, кропки такй сами якъ въ краю? Черезъ піятику много нашихъ людей пôйшло марно зъ сего свѣта. але ще нѣкто не умеръ зъ того, же не піє нѣ горѣвки, нѣ пива, нѣ кропки. Тутъ звертаємъ ся до духовныхъ отцѣвъ, щобъ пôднесли свôй голосъ въ той справѣ по церквахъ и закладали братства тверезости або встримезливости.

Не коньче треба присягати на вѣки, тôлько до вподобы – особливо черезъ зиму ажь до лѣта може кождый, послюбовати.

Ото въ якихъ часахъ жіємо и що намъ треба робити, щобы бѣда не тисла такъ страшно нашихъ робôтникôвъ.

БУДОВА ЦЕРКВЕЙ въ АМЕРИЦѢ.

* Ктобъ думавъ собѣ въ старôмъ краю же нашй люде тепрь страхъ стоять за церквою и жертвують охочо. Сли бы кто такъ думавъ, то дужо помыливъ бы ся.

Той що пише тіи рядки, знає якъ найлучше якъ то тяжко приходить поставити цирковь, особливо коли самому прійдеть ся заходити коло такого дѣла. Нашь чоловѣкъ каже такъ: „я дамъ, якъ буду видѣвъ на що! А коли уже церковь стоить и скажешь: „дай," то ôтповѣстъ тобѣ: „ехъ на що давати, коли церковь уже є и она поволи сама выплатить ся." Нойгôрша бѣда яка може впасти на священника есть та, сли самъ занявъ ся церквою: ходивъ, жебравъ, центъ до цента складавъ и допнявъ свого. Тодѣ знайдесь двохъ або и трохъ недоукôвъ и кажуть: „церковь куме наша, пôпъ не має тутъ нѣчого, мы го утримуємо ôнъ нашъ слуга; а що куме якъ мы колекты не дамо, то пôйде робити до фабрики." Такъ люде ôдвдячують ся такому, котрый посвятивъ ся бувъ для ихъ добра.

Буває другій выпадокъ, же люде сами ставлять церковь наколи або священника ще не мають, або не хочуть щобы мѣшавъ ся до ихъ плянôвъ, тогда тоє будоване выглядає токъ, якъ въ слѣдуючой дописи можна добачити.

Хвальна Редакція!

Буффало.

Прошу помѣстити тыхъ пару рядкôвъ въ нашой любимой „Свободѣ" и гадаю, що и моихъ кôлька слôвъ придадуть ся до пôзнаня правды, котру люде днесь не хочуть знати.

Насъ Русинôвъ есть тутъ много, особливо на околицю. Робота до теперь дуже, дуже слабо йшла, ажь въ тыхъ дняхъ зачало рушати троха лучше.

Мы бы хотѣли выставити собѣ тутъ церковь. Льоты уже купленй и вже щось зачато коло будовы, але мудерства, спекуляціи, сварнѣ, непорозумѣнє, гнѣвъ, суть на перешкодѣ до дальшого веденя дѣла. Мусите знати же церковь ставимо сами. У насъ той що кôлка не умѣвъ затесати въ старôмъ краю, а ту мудрый архитектъ. До пана касіера не приступай безъ патика. Ходить надутый якъ сова, и хвалить ся своимъ чиномъ пôдъ небеса: „Ахъ кобъ вы знали куме, яка то тяжка рѣчъ бути касіеромъ, то вы бы певно не приняли такого достоинства, розумѣє ся вы и не моглибъ бути, бо вы не таки ученй якъ на прикладъ: я."

Головный архитектъ, що въ краю стругавъ жидови гон-

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю.......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ты, тримає себе за мудрійшого ôдъ того, що ставивъ iерусалимскiй храмъ. Ще церкви не ма, а уже оденъ другiй сварить ся о дѣда „deed" „чардашь" т. э. charter о „морды" т. э „mortgage," а о грошахъ и зъ ôдки ихъ взяти на дальшу будову нѣкто не подумає.

Третiй каже же дôставъ таке натхненє ôдъ Бога, що бы повставъ за правду бѣдныхъ хлѣборобôвъ и що му привидѣло ся во снѣ: же всѣ крадуть. А то бѣда же не ма що. Оденъ зъ кураторôвъ будущой рускои церкви має Мартина Лютра за столомъ, а Христа на дверѣ завѣсивъ. Такъ то у насъ сами люде будують церковь.

Унасъ єсть такъ званый полюбовный судъ де судить ся при пивѣ и горѣлцѣ живыхъ и мертвыхъ; таки митинги ôдбувають ся въ одномъ изъ найкрасшихъ сальонôвъ на E. Buffalo.

Такъ то людоньки добрi у насъ водить ся. Каждый хотѣвъ бы бути мудрый, перщiй а якъ що прiйдеть ся мудрого сказати, порадити, зробити, тогда дурный якъ сакъ, нѣмый якъ стѣна.

Зъ поважанємъ
Х. О.

Поезія „Въ Свѣтъ за Очи" выйде особною книжочкою. Ктобъ хотѣвъ мати, най зашле 10 цнт.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

Холера.

Въ Галичинѣ ширить ся холера все дальше. Уже появилась въ 17 повѣтахъ.

Мѣсточко Розвадôвъ надъ рѣкою Сяномъ, згорѣло цѣлковито. Школа, касино и ратушъ спопелѣли. Въ мѣстѣ не було анѣ одной сикавки.

Въ мѣстѣ Терноноли у одного ученика зъ VIII кляcы, знайшла полиція малу друкарню, богато писемъ, брошуръ соцiалистичного змѣсту, порохъ глицерину до робленя бомбъ. Слѣдство въ той справѣ ведесь дальше.

Убiйцю Зигмунта Гошовского, котрый, якъ мы уже писали въ „Свободѣ" забивъ бувъ руского священника о. Iоана Ардана, перемышльскiй криминальный судъ засудивъ на кару смерти черезъ повѣшене.

Тверезôсть все бôльше и бôльше ширить ся мѣжь нашимъ рускимъ народомъ въ Буковинѣ, Галичинѣ и Угорской Руси. Въ одной Буковинѣ въ короткôмъ часѣ, бôльше якъ 40 тысячъ перестало пити горѣвку, а бôльше якъ 18.000 душъ перестали пити горѣвку, пиво и вино. Славно, щасть Боже!

Паперовi гроши по одному реньскому, за короткiй часъ зникнуть изъ межи народа въ нашой державѣ, бо головнiй цѣсарскiй касы зтягнуть ихъ и будуть выплачовати срѣбными ренскими, але тôлько менщи сумы.

Во Львовѣ челядникъ кравецкiй Онишевскiй кинувъ ся на шины електричного поѣзду въ замѣрѣ самоубiйчôмъ. Але кондукторъ встигъ встримати вôзъ предъ часомъ и Онишевскiй попавъ не на тамтой свѣтъ, але въ полицiю.

Велика буря зъ градомъ навѣстила богато селъ такъ въ Галичинѣ. якъ и въ Буковинѣ. Шкода дуже велика и числять єй тысячи а тысячи. Въ селѣ Чудинѣ убивъ громъ двоє людей. Въ Горожанцѣ упавъ градъ величины голубиныхъ яєць, а буря вывернула множество будынкôвъ, деревъ въ садахъ. Въ Будзановѣ знищила буря и градъ всѣ зерна и окоповi ростины цѣлковито.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

КОНЕЦЪ КОНЦЕМЪ.

На весь свѣтъ прокричаный законъ о реформѣ цла, зôставъ доруче́ный президентови до потвердженя. Коли вôйде новый законъ въ жите, ще добре не означено.

Але будь що будь, на лучшу будущность начинаесь чимъ разъ то бôльше усмѣхатись. Хотяй мiнiстеръ скарбу пророкує дефицитъ въ державной касѣ черезъ впровадженє нового закону, все таки для робôтникôвъ скорше знайдеть ся робота якъ до теперь и рухъ промысловый и гандльовый опять оживить ся.

Статистика неграмотныхъ въ Америцѣ.

Найновѣйша статистика неграмотныхъ въ Америцѣ выказує: що мѣжь 47.413,559 ôдъ 10 лѣтъ въ Соєдиненыхъ Штатôвъ, есть 6,334,702 людей що незнають нѣ читати нѣ писати.

Жѣноче правого голосованя.

Въ штатѣ Ню Йоркъ конче домагали ся женщины права голосованя. Въ той цѣли на дняхъ велась жива дискузiя въ Албани въ легислятурѣ о той справѣ. Коли пôддано сю справу пôдъ голосованє, то она перепала, бо було 97 голосôвъ проти, а 58 за бабскимъ правомъ.

Въ Филядельфiи застрейковали робôтники въ цигаровыхъ, фабрыкахъ домагаючись пôдвысшения платнѣ.

На задъ на всходъ!

Go East, young men!

На велику скалю розпочавъ ся выходъ людей зъ западныхъ штатôвъ назадъ на всходъ. Фармеры сотками опускають свои осады, поля, лѣсы напровѣдѣнiє боже, а сами позаберавши все що найпотребнѣйше, пускають ся безъ означеня мѣсця куда, абы тôлько близше всходу. Зъ Небраски вывандровало 10.000 людей. Въ Канзасъ, Колоради – той самый рухъ „исхода." Тiи новѣтни номады зъ 300 наладоваными возами тягне на всхôдный берегъ рѣкы Миссисипи, бо колись далекiй чародѣйный „Западъ," що манивъ до себе, имъ обридъ. Новый Канаанъ — земля плывуча молокомъ и медомъ, перетворивъ ся для нихъ въ невôльничiй Египтъ.

Що за причина нового исхода изъ Египту? Одни подають: лихiй урожай на кукурудзу и на пшеницю черезъ сего-рôчну посуху, зневолює до „исходу," Такъ думають тiи що дальше не видять якъ конець свого носа. Правдива причина въ тôмъ: що тамъ запановала капиталистична холера, котра малого фармера губить и нищить.

Фiдо не потребувавъ погребу.

Десять миль на полудне ôдъ Muncie Ind., мешкає фармеръ Сундерляндъ, котрый хотѣвъ зловити рыбы, котрi находили ся въ єго ставѣ, за помочiю динамiту. Взявъ досить великiй кавалокъ, запаливъ гнôтъ и кинувъ до воды, Не видѣвъ однакъ коло себе свого пса Фiдо, котрый скочивъ до воды и вынесъ набôй назадъ своему пану. На то не раховавъ фармеръ а утѣкавъ, що силъ старчило до поблизкого плота, а Фiдо за нимъ зъ динамiтомъ въ зубахъ. Фармеръ ледво що вылѣзъ на плôтъ, ажь ту наступила страшна експлозiя, въ земли зробила ся яма, а плôтъ зôставъ киненый о подаль, фармеръ зôставъ покалѣченый, но легко, за то Фiдо не потребовалъ погребу, бо попавъ въ ямѣ.

ВСЯЧИНА.

Въ теперѣшной добѣ Хина и Японiя проваддять завзяту вôйну о край, що зве ся Корея. Любо буде нашимъ читателямъ „Свободы" дôзнати ся де що близше о тôмъ краю и для того мы постараємъ ся сказати о немъ пару словъ.

Той край єсть славный на цѣлый свѣтъ черезъ то, що ôнъ єсть ôтчиною чаю або гербаты, котрый то пiєть ся по всему свѣту и уважаеть ся лѣкарями яко найздоровѣйшiй напôй. Той край Корea, властиво называеть ся Чао-Синь, въ котрôмъ ростутъ чайнi деревця. Передъ тысячъ роками перевезено зъ того краю чайнi деревця до Японiи а зъ Японiи до Хинъ. Триста лѣтъ назадъ перевезено чай до Росiи а зъ Росiи по цѣлой Европѣ. Отже слибъ кто спытавъ ся зъ ôдки взявъ ся чай и де єго правдива отчина, то буде уже звѣстно що отчиною чаю єсть Чао-Синь або Корея, де теперь ведесь вôйна.

Корея єсть такъ велика якъ н. пр. Угорщина и має 40 мiлiонôвъ мешканцѣвъ. Се є богатый край.

Якъ ховають хинчика або чайна.

Недавно померъ въ Балтиморе одинъ богатый хинчикъ и єго ховали зъ великою парадою. По переду йшла маринарска музыка, за нею конно приятелѣ и знакомi умершого. Небôщикъ лежавъ въ трумнѣ весь убраный и капелюхъ на головѣ сильно привязаный шнуркомъ по пôдъ шiю, що бы му го вѣтеръ не зôрвавъ якъ буде йти на тамтой свѣтъ. На грудяхъ мавъ привязаный паспортъ, що бы го на границѣ сего свѣта не чипали, въ руцѣ мавъ спору купку гроша, щобъ мôгъ заплатити розмантiй мытарства а въ ногахъ небôщика була поставлена тлуста упечена курка, щобъ небôщикъ, якъ зголоднѣє въ далекой дорозѣ до неба мôгъ попоѣсти и такъ покрѣпити свои силы до дальшой дороги.

Цѣкава розправа передъ судомъ.

Въ мѣстѣ Кириловъ въ Росiи, заскаржилъ мѣщанинъ Коршуновъ свою жену передъ судъ за те, же она го высѣкла рôзгами, Жена въ своей обороннѣ сказала: же мужъ того самъ хотѣвъ и сй о тоє просивъ. Цѣла справа малась такъ: п. Коршуновъ бувъ на гостинѣ у свого знакомого Шушкова. Коли вертавъ до дому зъ гостины, такъ му була засмакована горѣвка прiятеля, що чортъ скусивъ єго и ôнъ укравъ одну фляшину. Шушковъ се спостерѣгъ але не казавъ нѣчого. На другiй день приходить до Коршунова и каже до него: ты укравъ у мене горѣвку и я тебе могу подати до суду але не хочу, тôлько за кару попроси кого щобъ тя высѣкъ добре рôзгами и буде згода. Коршуновъ встыдавъ ся просити кого чужого до той операцiи, попросивъ свою жену, котра зъ початку вагала ся – але на конецъ пристала. Мужъ и жена пôйшли до стайнѣ, де жена прала мужа рôзгами по голôмъ хребтѣ що ся влѣзло. Шушковъ бувъ на дворѣ. По тôмъ тѣлеснôмъ наказанiю думали що уже конецъ. Але Шушковъ зазывавъ жену: куда била мужа? Она ôдповѣла що по хребтѣ. Нѣ, се не по закону, Шушковъ, се не має нѣякого значѣня! ще разъ треба сѣчи рôзгами але низше хребта – тамъ де належить ся. Бѣдный Коршуновъ потягъ знову до стайнѣ пôддати ся немилой операцiи по той части тѣла, якъ законъ велить. Жена зробила свое, але для мужа було се заборато и онъ подавъ жену до суду, де цѣла тая справа выйшла на верхъ.

Добрый сторожъ.

Два жидки, батько и сынъ ѣздили на одномъ кони по селахъ и туманили нашихъ людей, продаючи всякѣ товары. Одного разу прійшло имъ ночовати въ лѣсѣ. Боячись, щобъ съ конемъ не стала ся яка пригода, казавъ старый жидъ сынови не спати а стерегчи коня. Самъ заснувъ.

Черезъ якійсь часъ старый жидъ проснувъ ся и пытае ся сына: „Мойше, ты спишь?“ Сынъ: „Нѣ“ Батько: „Що ты робишь?“ Сынъ: „Я думаю.“ Батько: „Що ты думаешь?“ Сынъ: „Я думаю якъ нафта може горѣти, коли она мокра?“ Батько: „Думай Мойше, думай, тôлько не спи!“

И знову старый жидъ заснувъ. Черезъ часъ знову пробудивъ ся и пытае ся сына: „Мойше ты спишь?“ Сынъ: „Нѣ“ Батько: „Що ты робишь?“ Сынъ: „Я думаю.“ Батько: „Що ты думаешь?“ Сынъ: „Я думаю, куда сонце дѣваетъ ся, коли оно зайде.“ Батько: „Думай Мойше, думай, но не спи.“

Наконецъ, уже надъ ранкомъ старый жидъ проснувъ ся, протеръ очи и пытае ся сына: Мойше, Мойше. ты спишь? Сынъ (плачучи): „Нѣ.“ Батько: „Що ты робишь?“ Сынъ: „Я думаю що коло то дерева було привязано наше кôнь, а теперь не знаю де ся онъ дѣло.“

Батько: „Ай вай! гевалтъ! То ты такъ думало що злодѣй и кôнь вкрало?“

ЗЪ ШИРОКОГО СВѢТА.

Хиньско-Японьска война.

Послѣднѣ вѣсти зъ поля войны голосять: японьска фльота побѣдила хиньску и 7 хиньскихъ военныхъ кораблѣвъ пойшли на мореке дно. В Кореи теперь знаходить ся 50.000 японьского войска и борба ведесь безпрерывно; хинчики до теперь дуже лихо бьють ся.

Росія.

Якъ звѣстно Росія выслала 8 военныхъ кораблѣвъ до Кореи для охороны своихъ интересовъ. На дняхъ комендантъ войскъ восточно-сибирскихъ доставъ наказъ, щобъ войско було готове до походу. Росія хоче взяти якусь часть Кореи задля свято спокою и мати власну пристань для своихъ кораблѣвъ.

Австрія.

Ходять вѣсти, що графъ Кальноки міністеръ-президентъ австрійского кабинету, мае уступити зъ свого становища.

Въ Вѣдни есть теперь отворена мѣжь-народова выстава, котру ôдвѣдують люди зъ цѣлого свѣта. Денно бувае на выставѣ 30-50.000 народа.

Межи Австрією а Росією заключено торговый договоръ, въ силу котрого ôдъ теперь будуть ити товары зъ Австріи въ Росію а зъ Росіи въ Австрію за меншу оплату мыта.

Въ Вѣдни вôдбули проводники угорскихъ Сербôвъ, Словакôвъ и Румунôвъ спôлну нараду, на котрой уложено сталу програму спôльного поступованя въ оборонѣ своихъ народностей противъ мадярского утиску и переслѣдованя. Впадае въ очи, що въ сихъ нарадахъ не були заступлени угорскѣ Русины.

Въ Szathmar на Уграхъ будуесь банковый дôмъ, де працю: 250 робôтникôвъ. Наразъ будова завалилась и 16 робôтникôвъ згинуло на мѣсци, а решта тяжко покалѣчилось.

Италія.

Римска полиція арештовала въ одномъ домѣ 7 анархистôвъ. Наколи полициянты вôйшли въ хату, знайшли анархистôвъ при фабрикованю бомбъ. Пôзнѣйше довѣдалась полиція що тіи бомбы були призначенѣ на те, щобъ высадити въ повѣтре палату пословъ пôдъ часъ засѣданя,

Франція.

Казеріо Санто, котрый убивъ президента французкой республики, переплативъ свôй огидный чинъ смертію. Анархисты грозять пôмстити ся за него.

Девять разъ примѣръ а десятій врѣжь!

Въ той пословицѣ есть богато практичной философіи. Наколи чоловѣкъ мае розпочати яке дѣло, то мусить дуже добре розважити зо всѣхъ бокôвъ. Такъ само и тіи Русины, котрѣ хочуть у себе церковь ставити, най добре розважають чи ихъ на тôлько стати, особливо въ нынѣшнихъ часахъ.

Щобъ ставити церковь, треба мати пôдъ рукою три рѣчи: а) гроши, б) гроши, в) гроши. Безъ тыхъ трохъ рѣчей церковь нѣколи не буде поставлена.

Зъ початку каждый дасть пару долярôвъ, але уже за тіи гроши хотѣвъ бы мати и церковь готову: але якъ прійде дати разъ, другій — тодѣ скаже: „я больше не дамъ бо уже досить — а де тамти гроши що я перше дававъ? покрали!“ Такъ то днесь водить ся.

Такъ не треба робити.

Много разôвъ лучаеть ся що нашѣ люде, набравши на книжку зъ руского стору чи иншого и не заплативши, ѣдуть або де рôдного краю, або змѣняють плейзъ.

Се есть грѣхомъ. Де що виненъ еси заплати. Семе: „не кради“ также въ Америцѣ мае свою силу.

СВѢТЪ ЗА ОЧИ.
(Дальше)

Кудижь вы ся сирѣ гуси
Збпрасте?
Дороженьки далекои
Не знаете. –

„Однаково зогибати
У дорозѣ,
Або дома изъ голоду,
На морозѣ.“

Ой чого вы бѣднѣ люде
Выходили?
Паньски стрѣлцѣ всѣ дороги
Обступили. –

„Не ма въ свѣтѣ такихъ
Стрѣлцѣвъ
И не буде,
Та щобъ тыхъ бояли ся
Бѣднѣ люде!“

Ой вернѣть ся бѣднѣ люде
Одъ границѣ:
Достанете за день жнива
Снôпъ пшеницѣ.

Ой вернѣть ся бѣднѣ люде
Въ свои села!
Безъ васъ панамъ година
Не весела.

Ой вернѣть бѣднѣ люде
Въ свои хаты.
Не ма кому панамъ зъ поля
Позбирати.

„Дежь вы тодѣ, пріятелѣ
Пробували
Якъ зъ голоду нашѣ дѣти
Умлѣвали?

Ой якъ вы насъ принимали
На зарôбки,
Не мали вы тодѣ серця
Анѣ дрôбки.

Не знали мы поратунку
Ни потѣхи.
Якъ жиды насъ выганяли
Изъ пôдъ стрѣхи.

„Хоть голодно и холодно,
Болять ноги.
Не будемо вертати ся
Изъ дороги.“

„Не дай Боже за те кары
Та надъ вами,
Що пустили насъ по свѣтѣ
Вы зъ торбами!“

„Хоть будете каяти ся
Безъ облуды,
Тодѣ для васъ поратунку
Вже не буде!“

„Бодай же вы не зазнали
Та нѣколи
Якъ то тяжко покидати
Рôдне поле!“

„Бодай же вы не зазнали
И на вѣки,
Якъ то тяжко йти свѣтами
Якъ калѣки!“

„Бодай же вамъ не снило ся
Середь ночи,
Якъ то гôрко вандрувати
„Въ свѣтъ за очи!“

Олекса Годовицкій.

ПОСЛѢДНИ ВѢСТИ.

Зъ Шангай доносять, що недалеко Кореи лежить обозомъ 50 тысячь хиньского войска и чекае рôзказу до борбы. Японія мае такъ само тôлько войска нагромадженого въ Кореи.

Неодовга прийдеть ся до рѣшительного атаку и рѣзанины. Всѣ пророкують що Японія побѣдить. Японія теперь потребовала 50 міліонôвъ дол. на дальше проваджене войны и уже хотѣла позычати у европейскихъ банкерôвъ, але японьскій нарôдъ самъ пôдписавъ ся на тую позычку и гроши зложивъ. Се правдивый патріотизмъ.

***

Холера ширить ся.

Вѣдень. Галицка санітарна комісія подае: що въ Галичинѣ ôдъ четвертку до недѣлѣ, захоровало 237 осôбъ на холеру а умерло 129. На Буковинѣ, въ тôмъ самôмъ часѣ заслабло 38 а умерло 21 осôбъ.

***

Всѣ тутейшѣ американьскѣ газеты пишуть, що теперь робота значно поправить ся и уже богато а богато фабрикъ робить такъ якъ и перше.

***

Мѣсто Cagnes въ Франціи згорѣло цѣлковито такъ, що анѣ одного дому не зостало.

***

Чикаго. Тамтейша полиція попала на слѣдъ анархистôвъ и сконфисковала двѣ паки. Въ одной знаходилась пекельна машина, а въ другой брошуры и книжки революційного змѣсту.

***

Въ New Bradford застрейковало 11 тысячь ткачôвъ, домагаючись бôльшой платнѣ.

***

Руски газеты пишуть, що въ тыхъ дняхъ лютилась страшна буря на рѣцѣ Волга. Паровецъ „Успѣхъ“ зъ капитаномъ и зъ 5 матрозами затопивъ ся.

***

Жена одного мормона въ Монаттъ, породила четверо дѣтей наразъ и всѣ суть здоровѣ.

***

Мѣсто Косôвъ въ Галичинѣ згорѣло.
Бôльше якъ сто родинъ безъ даху и безъ хлѣба.

***

Зъ Варшовы доносять, що мѣсто Гакрочинъ згорѣло цѣлковито. 800 родинъ безъ даху и кавалка хлѣба.

УВАГА.

Просимо всѣхъ нашихъ предплатникôвъ въ выпадкахъ змѣны своеи адресы, въ сей часъ подати до редакціи нову свою адресу, абы регулярно отримовали свою газету, а мы не мали баламуты зъ почтою.

Звертаемо увагу, що мы стараемо ся нашу газету зробити якъ можно бôльше интересною для нашихъ людей, а протое замовляйте „Свободу.“!!!

УВАГА.

Рôкъ уплынулъ вôдъ часу появленя ся первого нумера „Свободы,“ а суть ще такѣ люде, котрѣ и до сего часу не прислали предплату. Протое, заявляемо, що ôдъ сего числа онѣ разъ бôльше не пôшлемо поки гроши не получимо.

Рускій Народный Союзъ — RUSSIAN NATIONAL UNION.

УВАГА.

Хотячѣ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русинôвъ, що маемо на складѣ всякѣ книжки школьнѣ букварѣ, читанки, ôдъ першой до третой клясы. Маемо такожь всякѣ поучаючи книжки зъ общества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души“ Есть то одна зъ найкраснѣйшихъ книжокъ до моленя зъ чотырома кольороваными образками и 50 на чорномъ тлѣ. Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованю Іисуса Христа“ Тіи книжки повинни находити ся въ каждой хатѣ руского робôтника.

„Свободу“ читай а не забувай и гроши за ню присылати.

Руска Торговля

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковніи а именно:

Евангеліе нового изданія въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащаницѣ на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковôй матеріи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патриціи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковіи, мосяжніи, и диновіи. Всякіи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасôвъ хорошой роботи по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрілѧндъ Па, Міннеаполисъ Мінн. а всѣ були совершенно задоволени о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ забераютъ ся жиды продавати церковни вещи и кажутъ собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшеніе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати отъ людей, котри не маютъ изображенія о церковнихъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленіе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. осôбно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потвердженіе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати через „Свободу" Цѣнники можно получити въ Редакціи „Свободы"

Зôстаю съ почтеніемъ
Михаилъ Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ въ ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребні товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшитъ до свого руского штору. Особенно нашѣ ґаздынѣ най ѣдутъ громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

BILLY & ZUSA.

BANKERS & STEAM SHIP AGENTS,
20 William St.
BAYONNE N J'

Спродаютъ тикети корабельни на найлѣпши лініи.

* * * * * * * * * *

Посилаютъ грошѣ до старого краю скоро, таньо и безпечно безъ клопоту.

Продаютъ руски книги по зниженыхъ цѣнахъ а то:

Великій Молитвословъ	2. 50
Великій Зборникъ	2. 50
Изборникъ великій	3. 50
Псалтиръ великіи	2. 75
Зборникъ малій въ доброй оправѣ	1. 75
Молитвословъ	1. 75
Надежда моя	1. 80
така сама въ скоряной опр.	85
Хлѣбъ Души въ доброй оправѣ.	1. 75
такій самъ брошур.	75
Зборникъ малій	35
Молитвословъ малій	25

Маемо такожъ всяки словенски книги. Кто собѣ хоче купити най зголосить ся пôдъ высше подану адресу.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣдань.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.
New York.
Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА КОРАБЕЛРНА И КОЛІОВА.

Спродае шифкарты на найлѣпшіи линіи морскій на Временъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свôй чоловѣкъ обходитъ ся съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сіти.

Пôдъ числомъ 102 Моррисъ улиця.

Краяне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, няй зайдутъ тамъ а будутъ услужени по щыро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що тôлько потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

І. ТАЛПАША и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ найлучшіи товари съ першой руки Все свѣже.

Краяне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудьте.

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

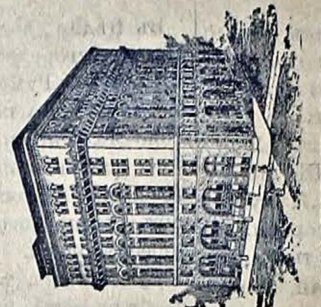
F. MISSLER & KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшôмъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скарживъ ся що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважанемъ а не забувайте на
F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваше добро познакомитись зъ нами.

Сли кто купить у насъ хоть разъ, а переконаесь що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або посылайте о пробку (sample) зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEI GROSS.

Jmporter of Wines and Liqours
Головный складъ 357 Henderson Str.
38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.

FRANK WEIL EL

Найлѣпшіи Найтуньшіи а на часъ направитъ кождому зигарки, зигары и все що въ закресъ годинникарскій входитъ.

131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

101 MORRIS STREET, межи Washington a Warren улицями.
Jersey City.

Поручае свôй складъ винъ заграничныхъ всякого рода пива, медъ, горѣлку лікери по найтуньшой цѣнѣ.

Незабувайте за него.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246 PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

— Що за брызда й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе ихъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій — ЕДИНЫЙ — КОНТРАКТОРЪ и БУДОВНИЧІЙ — въ — Вилксбаръ и околицѣ.

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Буде мосты и домы, мае власні конѣ до звозу матеріялу.

Дае керидж на похороны на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае на River Side, Недалеко Рускои Церкви.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза" запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближнаго люби, церковь посѣщай, „Свободу" читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не ґрайте, тôлько грошь щадѣтъ. Братя! намъ треба „Народного Дому" ану скинтесь по центовы! Се не запоминайте!. . . . . Буде зъ васъ!